Täysistunto

Tiistai 11.10.2016 klo 13.59—18.47

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 179/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu

16.52 **Mikaela Nylander r:** Värderade talman! Sällan har ett sparkrav varit så dramatiskt för en hel yrkeskår som det här sparkravet är. Vi talar förstås om en liten summa i statsbudgeten, men den här summan har dramatiska effekter för det kommersiella fiskets framtid. Det handlar egentligen om vilka verksamhetsförutsättningar regeringen vill skapa för det kommersiella fisket. Vi vet att yrkesfisket hela tiden dras med olika problem, som exempel kan jag nämna skarv, säl, kvoter av olika slag och en ändlös byråkrati. Och då vi beaktar att 20 procent av den fisk som äts i Finland är inhemsk så inser vi att det finns ganska mycket som borde göras.

Regeringsprogrammet stipulerar om att skapa förutsättningar för kommersiellt fiske, men det här förslaget för utvecklingen i helt motsatt riktning. Regeringen skrotar eller avvecklar förutsättningarna för kommersiellt fiske. Min fråga till minister Tiilikainen och till regeringen som helhet lyder som följande: Vi vet att försäkringar inte går att fås på den fria marknaden. Hur ska yrkesfiskarna kunna arbeta då en enda häftig storm kan förstöra all utrustning? Hur har regeringen tänkt att försäkringen i framtiden ska ordnas? Min andra fråga är: Vill regeringen faktiskt skapa bättre och långsiktiga förutsättningar för kommersiellt fiske? Om fallet är så här så kan regeringen inte förverkliga detta sparkrav på det föreslagna sättet.

Arvoisa puhemies! Seuraukset tästä säästövaatimuksesta ovat dramaattiset. Hallitus lupaa hallitusohjelmassaan vahvistaa kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksiä. Tämä esitys on kuitenkin räikeässä ristiriidassa tämän hyvän tavoitteen kanssa. En ymmärrä, miksi hallitus tällä esityksellään haluaa merkittävästi ja huomattavasti heikentää kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksiä, kun päinvastoin meidän kaikkien tavoitteena tulisi olla, että kotimaisen kalan osuus Suomessa syötävästä kalasta nousisi nykyisestä 20 prosentista.

Puhemies! Arviointi taloudellisista vaikutuksista on puutteellinen: Todetaan vain tyyliin, että markkinanäkymät ovat parantumassa. Ei analysoida kaikkia niitä ongelmia tai

haasteita, jotka liittyvät kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksiin. Se lista, arvoisat kollegat, on pitkä, ja tämä tulisi huomioida myös näissä vaikutusarvioinneissa.

Ministeri Tiilikainen ja hallitus, tiedetään, ettei ole mahdollista saada vakuutuksia vapailta markkinoilta. Miten voidaan vaatia, että yksi ammattikunta tekisi töitä ilman, että pystytään ottamaan tai saamaan asianmukaisia vaakutuksia? Ja toiseksi, jos hallitus todella haluaa parantaa ja vahvistaa kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksiä, niin kuin hallitusohjelmassa todetaan, silloin hallituksen ei tulisi toteuttaa tätä leikkausta. Mutta kysymys lieneekin: mitä hallitus oikeasti haluaa kaupallisen kalastuksen kohdalla?

16.58 **Maria Tolppanen sd:** Arvoisa puhemies! Tässä maassa on enää kourallinen kaupallisia kalastajia, entisiä ammattikalastajia, ja tämä hallituksen esitys, mikä nyt on annettu, ehdottomasti heikentää kaupallisten kalastajien toimintamahdollisuuksia ja mahdollisuuksia ryhtyä kalastamaan ja uskaltaa lähteä vähän syvemmillekin vesille.

Se on tässä kuitenkin hyvää, siitä on annettava ministerille kiitos, että näistä korvausten alentamisista on rajattu ulos hyljevahingot. Hyljevahingot ovat todella pahoja Merenkurkussa ja Pohjanmaalla. Mutta jos nyt sitten korvauksia pienennetään 90 prosentista 60 prosenttiin, se on jo sellainen riski, että se horjuttaa koko tätä ammattikuntaa. Se horjuttaa kokonaista ammattihaaraa. Kaupallisia kalastajia on tässä maassa vähän, ja varsinkin niitä, jotka pystyvät olemaan sitä kokopäiväisesti. Jos heidän täytyy nyt ottaa riski itse siitä, että työssä tapahtuu jotakin, niin sehän tappaa koko systeemin. Kaikilla muilla ammattikunnilla on olemassa vakuutuksensa, ja he pystyvät luottamaan siihen, että jos vahinko sattuu, niin apua tulee jostakin. Varmasti myöskin ammattikalastajat ottaisivat itse vapailta markkinoilta vakuutuksen, jos sen pystyisi ottamaan, mutta kuten tiedämme, se on täysin mahdotonta. Tämä on täysin vastuutonta hallitukselta varsinkin tällaisessa työllisyystilanteessa, mikä maassa on, ottaa edellytykset yhdeltä ammattikunnalta harjoittaa ammattiaan ja jopa työllistää siinä uusia ihmisiä. Se olisi nimittäin äärimmäisen tärkeää, kun äsken puhuttiin tuosta oppisopimuskoulutuksesta, että esimerkiksi kalastajaksikin voitaisiin opiskella oppisopimuksella — se olisi tyypillinen sellainen ala, ja sinne tarvittaisiin ammattiihmisiä.

17.00 **Eeva-Johanna Eloranta sd:** Arvoisa puhemies! Kalastusvakuutus on kalatalouden viimeinen kansallinen tukimuoto, ja siitä aiotaan nyt säästää. Tähän asti tuki on korvannut rannikkoaluksille, isorysälle tai troolille tapahtuneesta vahingosta 90 prosenttia. Nyt ehdotetaan, että avomerialusten pyydykset jäävät vuodesta 18 lähtien kokonaan tukijärjestelmän ulkopuolelle. Rannikkokalastuksessa käytettävien alusten, isorysien ja troolien vahingoista maksettavaa tukea alennettaisiin 90:stä 70 prosenttiin ja hylkeiden rysäpyydyksille aiheuttamista vahingoista korvattaisiin edelleen 90 prosenttia. Muille kuin rannikkoaluksille, isorysälle tai troolille tapahtuneesta vahingosta hyvitettäisiin jatkossakin 40 prosenttia elikkä saman verran kuin nykyään.

Nämä kyseiset leikkaukset ovat niin rajuja, että ne uhkaavat kaataa näitä korvausasioita hoitavat kalastusvakuutusyhdistykset, ja samalla monilta kalastajilta loppuvat mahdollisuudet elinkeinon harjoittamiseen. Avomerikalastajat eivät enää lainkaan saisi korvausta myrskyvahingoista eivätkä hylkeiden rikkomista pyydyksistä. Miten tämä kalastajien vakuutusturvan romuttaminen, kun nämä vähätkin rahat viedään pois kalatalouden käytännön tasolta, edistää sinisen biotalouden tavoitteita, jotka hallitusohjelmassakin on mainittu? Monilta kalastajilta loppuvat edellytykset elinkeinon harjoittamiseen ihan kokonaan.

Tässä esityksessä korostetaan vahinkojen ennaltaehkäisyn merkitystä. Ihan varmasti kaikki kalastajat ovat siihen tähänkin asti pyrkineet, mutta se ei tosiaan aina auta, kun on vahingoista kysymys.

Toisaalta kotimaisen kalan käyttöä suomalaisten ruokapöydässä olisi varmaan kaikkien mielestä syytä lisätä, mutta tämä esitys ei kyllä millään tavalla tätä tavoitetta edistä vaan lyö sitä ihan korvalle.

On muuten todella kurjaa, että vastuuministeri ei ole päässyt tänne paikalle kuulemaan tätä keskustelua.

17.02 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Niin kuin täällä kollegat ovat monella suulla todenneet, kyllähän tämä on ihan puhdas hallituksen säästöesitys. Tuntuu kummalliselta, että kun meillä Suomessa ei näitä ammattikalastajia ole kyllä liikaa ja, niin kuin täällä edustaja Elorantakin hyvin toi esille, kuitenkin meillä koko ajan esimerkiksi ravintosuosituksissa korostetaan sitä kotimaisen kalan lisäämistä ja toivotaan, että meillä olisi ympäri vuoden käytettävissä kotimaista kalaa ruokapöydissä, niin tällä tavalla sitten näihin toiveisiin hallitus on vastaamassa.

Kalastusvakuutusyhdistysten esittämien arvioitten mukaan tämä todellakin tulisi nostamaan merkittävästi näitä kalastajilta perittäviä vakuutusmaksuja, kun tämä valtiontuki tästä häviää, ja, niin kuin täällä on sanottu, 80 prosenttia kohdistuisi avomerikalastukseen ja noin 20 prosenttia rannikkokalastukseen.

Ei kyllä voi ymmärtää, että mitkä muut perusteet tässä oikein on kuin pelkästään puhtaasti se, että halutaan säästää. Yhdyn tässä kollegojen toiveisiin, että tämän asian kohdalla kyllä olisi ollut tärkeää, että täällä olisi ollut vastuuministeri huutoonsa vastaamassa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.